

بسمه تعالی

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال دوم ۱۴۰۳-۱۴۰۲

مهر مدرسه

ساعت برگزاری: ۹ صبح
نمره: ۱۴
مدت پاسخگویی: ۹۰ دقیقه

شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

کد طلسمی:

کد امتحان:	۲۴۰۲۲/۰۶
تاریخ آزمون:	۱۴۰۳/۰۳/۲۱
عنوان:	دانش‌های حدیثی (۲)
کتاب:	دانش حدیث (جمعی از مدرسان)
محدوده:	بخش دوم فصل‌های پنجم تا پایان هفتم ص ۱۵۵-۲۸۸
حذفیات:	ندارد

از نوشتن نام و نام خانوادگی در برگه امتحان و پاسخنامه، خودداری نمایید.

۱- روایت «من استغنی بعقله زل» دچار کدام نوع از آسیب فهم حدیث است؟ (ص ۱۶۲)

أ) تصحیف گفتاری

ب) تصحیف شنیداری

ج) تصحیف نوشتاری

د) تحریف

۰/۵

۲- در مورد روایت شریفه «لا ایمان لمن لا یأمن جاره بوائقه» از کدام مرحله از فهم حدیث استفاده می‌شود؟ (ص ۱۶۶)

أ) فهم مفردات

ب) خانواده حدیث

ج) اسباب ورود حدیث

د) تضمین آیه

۰/۵

۳- در مورد روایت شریفه «أفطر الحاجم والمحجوم» به کدام مرحله از فهم حدیث مربوط می‌شود؟ (ص ۱۸۲)

أ) خانواده حدیث

ب) موانع فهم مقصود

ج) اسباب ورود حدیث

د) تضمین آیه

۰/۵

۴- کدام مورد از شیوه‌های بازیابی خانواده حدیث بشمار نمی‌آید؟ (ص ۱۹۰ و ۱۹۱)

أ) استفاده از معجم‌های لفظی و موضوعی

ب) بهره‌گیری از رایانه

ج) مراجعه به جوامع روایی و تصنیف‌های موضوعی

د) یافتن نسخه‌های مختلف از یک روایت

۰/۵

۵- کدام ویژگی از مشخصات کتاب «وسائل الشیعه» نیست؟ (ص ۲۴۷) ***نکته*** طبق مصوبه کارگروه علمی سوالات آزمون متمرکز، با توجه به ابهام ایجاد شده برای طلاب، نمره این سوال به کلیه طلاب تعلق می‌گیرد.

أ) گردآوری و تنظیم احادیث با اسناد یا متون مختلف در باب مناسب

ب) ذکر روایات متعارض

ج) عنوان دهی ابواب مطابق فتوای خود

د) تقدیم احادیث قوی‌تر و مطابق عنوان باب

۰/۵

۶- کدام یک آثار حدیثی زیر به شیوه «مسندنویسی» نگارش یافته است؟ (ص ۲۷۷)

أ) کتاب خصال از شیخ صدوق

ب) کتاب الارشاد از شیخ مفید

ج) کتاب تحف العقول از ابن شعبه حرانی

د) کتاب کامل الزیارات از ابن قولویه قمی

۰/۵

۷- فقه الحدیث را تعریف و درباره ضرورت آن توضیح دهید. (ص ۱۵۶)

۲

پاسخ: فقه الحدیث: «دانشی که به بررسی متن حدیث می‌پردازد و با ارائه مبانی و سیر منطقی فهم آن، ما را به مقصود اصلی گوینده حدیث نزدیک می‌کند» (۱ نمره)

ضرورت فقه الحدیث: حدیث، مادر علوم اسلامی است و نقش آن در ایجاد علوم اسلامی انکار ناپذیر است و تأثیر آن در گسترش آن‌ها آشکار و محسوس است. اگر حدیث فهمیده نشود، مانند آن است که مورد استفاده قرار نگرفته است. گاه فهم نادرست حدیث اثری بدتر از ندانستن آن دارد. پیدایش کژراهه‌ها و فرقه‌های گوناگون منتسب به دین ریشه در سوء فهم و برداشت‌های نادرست از متون دینی به ویژه حدیث دارند. (۱ نمره)

۸- با دقت در معنای مجازی عبارت «أَطُولُكُنَّ يَدًا»، حدیث «أَسْرَعُكُنَّ بِي لِحُوقًا، أَطُولُكُنَّ يَدًا» را توضیح دهید. (ص ۱۷۳)

۱/۵

پاسخ: پیامبر صلی الله علیه و آله با همسران خود سرگرم گفتگو است. در میان مجلس به آنان می‌گوید «أَسْرَعُكُنَّ بِي لِحُوقًا، أَطُولُكُنَّ يَدًا». همسران پیامبر دست‌هایشان را کنار هم قرار می‌دهند. دست سوده از همه بلندتر است، اما سال‌ها بعد زینب بنت جحش، زودتر از دیگران می‌میرد. همه در زندگی زینب جستجو می‌کنند. او دست سخاوتمند بلند بود. نخ می‌ریسید و می‌فروخت و دست رنج خود را به فقیران می‌بخشید.

۹- درباره آسیبی که در روایت «إِنَّمَا الشُّؤْمُ فِي الثَّلَاثَةِ، فِي الْمَرْأَةِ وَالدَّابَّةِ وَالدَّارِ» وجود دارد، توضیح دهید. (ص ۲۰۵)

۱/۵

پاسخ: تقطیع نادرست: قطعه قطعه کردن حدیث و بیرون کشیدن یک جمله از آن و جداسازی قرینه‌ها به فهم نادرست حدیث می‌انجامد. درباره این حدیث که منسوب به پیامبر صلی الله علیه و آله شده است، گفته شده که راوی، صدر حدیث یعنی عبارت «كَانَ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ...» را نیاورده است که در این صورت نسبت دادن شومی به زن و اسب و خانه، به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نادرست است.

۱۰- اصطلاح «اصول» و «جوامع حدیثی شیعه» به چه کتاب‌هایی گفته می‌شود؟ (ص ۲۱۵ و ۲۱۶)

۲

پاسخ: اصول: نوشته‌های حدیثی در ابتدا به صورت جزوه‌های کوچکی مشتمل بر چند حدیث شکل گرفت. این نوشته‌ها غالباً دارای نظم و موضوع بندی خاصی نبود و صرفاً شامل تعدادی حدیث در موضوعات مختلف بود که راوی در یک یا چند جلسه از معصوم شنیده و آن را ثبت می‌کرد. به این جزوه‌ها «اصل» گفته می‌شد. چون از نوشته دیگری در تدوین آن استفاده نشده بود. (۱ نمره)
جوامع حدیثی شیعه: «جوامع حدیثی» کتاب‌هایی هستند که احادیث در آن‌ها به ترتیب باب‌های فقهی گردآوری شده باشد. کتاب‌هایی که جامع احادیث در موضوعات گوناگون بود تا مراجعه به این کتاب‌ها برای یافتن حدیث آسان گردد. (۱ نمره)

۱۱- سه مورد از علت‌های شهرت یافتن کتب اربعه را نام ببرید. (ص ۲۱۷ و ۲۱۸)

۱/۵

در پاسخ به سوال، سه مورد از موارد ذیل بیان شود:

۱. وثاقت و مقام بلند علمی مولفان کتب اربعه
۲. اهتمام مولفان به جمع آوری احادیثی که از صحت و اعتبار بیشتری برخوردارند.
۳. نظم و ترتیب در چینش احادیث و موضوعات
۴. اشمال بر حجم گسترده ای از احادیث و موضوعات
۵. قدمت زمانی و نزدیکی آن‌ها به عصر صدور
۶. تلاش مولفان این کتاب‌ها برای حل مشکل تعارض اخبار

۱۲- ویژگی متفاوت کتاب تهذیب الاحکام با کتاب‌های الکافی و من لایحضره الفقیه چیست؟ (ص ۲۳۵)

۱

پاسخ: اشمال بر مجموعه نسبتاً کاملی از روایات به ظاهر متعارض و غیرمتعارض؛ شیخ طوسی بر خلاف روش مرحوم کلینی در کافی و مرحوم صدوق در من لایحضره الفقیه روایات متعارض را حذف نکرد بلکه به طرح و رفع تعارض میان آن‌ها پرداخت.

۱۳- درباره انگیزه نگارش غیبت نگاری مختصراً توضیح داده و یک اثر برجسته را در این سبک نام ببرید. (ص ۲۸۲)

۱/۵

پاسخ: در تاریخ شیعه رخداد غیبت امام مهدی (عج) از ویژگی خاصی برخوردار است. تأثیر این رخداد بزرگ در روایات شیعی کاملاً مشهود است. گروهی از دانشمندان به انگیزه گردآوری این گونه احادیث، غیبت نگاری را بنیان نهادند. (۱ نمره)
کتاب شریف کمال الدین و تمام النعمه از آثار مشهور در زمینه مهدویت است. (۵/ نمره)
ذکر نام سایر کتب غیبت نگاری همچون الغیبه نعمانی، الغیبه شیخ طوسی و... بلامانع است.